

A SZŐLŐBEN.

(Ézelőtt: „Egy év a szőlőben.”)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án

Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

CSOMOR KLMÁN.

Hát melyik jobb és olcsóbb?

Azt a kérdést intézik sokan hozzánk: melyik ojtásnem tartósabb, és melyik jön kevesebbe?

Sokan foglalkoznak a fenti kérdéssel. Nem csoda: mert bizony az ojtván szőlő telepítés szerfelett sokba kerül.

Hát kezdjük a választ illetve annak tárgyalását.

A fásajtvány bármiképpen vitessék keresztül: a bélcsatornák megsértetnek.

Sokan azt állítják: ez a sértés betegség, mely minél előbb a tőke halálát idézi elő.

Én ezt nem írom alá. Mert, hogy egy szőlőtő a bélcsatorna teljes hiányával is képes megélni: azt a következőkkel igazolom.

Ha idős tőke nyakába eszközöljük az ékojtást és az megeredt: a multakra hivatkozva kiszámíthatlan magas kort ér el.

Pedig hát a betett csapocska nem is ért el a bélcsatornáig, és így a csapontuli rész évek mulva leszáradt, és vele leszáradt: a bélcsatorna része is.

De mással is lehet igazolni, hogy a bélcsatorna nem életfeladat a szőlőtőnél.

Ha egy idős 30—40 éves tőkét veszünk és ketté hasítjuk: alig találunk bélcsatornát. Ezen jelenség arra tanít meg bennünket, hogy a szőlővesző fás része évenként gyarapszik; ellenben a bélcsatorna nem tart vele lépést: sőt lassan el is szorul, egészen elvékonyodik.

Ezzel igazolva van, hogy a béricsatorna megsértése nem okozza föltétlenül a tőke halálát.

A fásojtási eljárás ellen emelt eme panasz tehát csak gyenge erővel bír.

A fásojtás tehát ha jól egybe van forrva, tartósságára nézve nem kifogásolható.

Csakhogy a rendes szokványszerű forradás akasztja meg a gazdát; mert van reá eset, hogy a legfigyelmesebb munka mellett is, a forradási eredmény elég nagy ugyan, de a szokványszerű forradás sok kívánni valót hagy.

S innét van az, hogy akár mily számadást készítsünk, rendszeresen egy ezer párosított gyökeres fásojtvány legkevesebb 90--95 frtba sőt 100 frtba kerül.

Lehetnek rendkívüli sikerek, de ezek az általánosságra nincsenek befolyással.

S így egy magyar hold szőlőre elégséges fás gyökeres ojtvány 500 frt körül kerül.

Aki ezen összeget nem sokalja, az ültessen kész gyökeres fásojtványt, mert annak tartóssága ellen ha az ojtvány jól meg van válogatva: *panasz nem lehet.*

A zöldojtás forradása határozottan tökéletesebb. A jól egybeforrott zöldojtásnál legföllebb a vessző színe által ösmerhető fel az ojtás helye. Amennyiben a szétvágott zöldojtványon látható, hogy a ripária zöldebb, a nemes kevésbé sárgába átmenő zöld színű.

A zöldojtás készítésénél a munka biztosabb; mert például egy ügyes zöldojtó: biztosra ojt. Rendes, ügyes jókezü ember munkája után alig marad el a zöldojtásból. E szerint sokkal kevesebbe kerül mint a fásojtás.

Egy magyar hold szőlőterületnek zöldojtványnyal leendő betelepítése 240-280 frtból kiáll. Tehát nem megvetendő összegű különbözet.

Csakhogy az elültetett sima zöldojtvány sokszor rosszul

ered: s így a mit megnyer a gazda a réven, elveszti a vámon. Más szóval a zöldojtvány ugyan jelentékenyen kevesebbe kerül, de sikertelenség esetén a hiányok pótlása, es az elvesztett idő kiegyenliti egymást.

Oly nemét a telepítésnek ajánlják sokan és eszközlik többen, hogy a megfordított talajba ripária-portalis vesszőt ültetnek; azt a második évben zölden beojtják, és a megeredt ojtványokat még az év őszén eldöntik: s a harmadik évben már termő szőlőjük van.

Ezen eljárás legbiztosabb neme a beállításnak, amennyiben annyi zöldojtás rendesen lesz: amennyi kell; sőt annival több, hogy a felesleges zöldojtványok értéke a döntési költséget teljesen fedezni.

Ez volna a legolcsóbb neme a szőlő telepítésének, csak-hogy itt ismét egy kalamitással kell számolnuk.

Ha a zöldojtványt jégeső éri: értéktelenné válik . . . Ha az időjárás nem kedvező: akkor a zöldojtások nem érnek be; éretlen zöldojtás *értéke semmi*.

Tehát ezekből látható, hogy az egyiknek mint másiknak: meg van a maga előnye és a hátránya.

Egy eljárási módozat van még, a mit a telepítés alkalmával elhallgatnunk nem szabad, ez a magas-fásojtás; — vagy mint a munkás nagyon találóan nevezi: levegő-ojtás.

Ez abból áll, hogy második évben az elég erős alanyok fásan benemesítettnek, és azonnal föld alá huzatnak; ahol nagy sikerrel jól megforradnak meggyökeresednek. A jégveréstől védve vannak; mivel a tőn élnek; a forradási siker nagyobb, s mivel a tővel döntetnek el: megeredésük biztos, s rendkívül erős fejlődésü tőkét ad.

Ezen módozatnál egy rendkívüli kedvező dolgot fedeztem fel, azt, hogy az elkészített porbabujtatott ojtványoknál: az alany a nemes résszel vastagodik, míg az egyéb ojtási eljárásnál: *az alany vékony marad*.

Kerestem kutattam az okát és abban találtam, hogy így az orom hosszába lefektetett vessző a nap által egyenlően éltetve: nagyobb fejlődést mutat; gyökerei dusabbak és így önmagától érve: a forradás is dusabb

Ha bár ezen eljárás a leginkább célhoz vezető, azért mindkinek még sem alkalmas. Csak oly embereknek, akik maguk foglalkoznak a szőlészettel, vagy nagy felügyeletet képesek gyakorolni. Mert a lehuzott ojtvány legnagyobb részét a munkás kapáláskor elvagdálja.

Az elmondottak elég világosan leírják az egyik-másik előnyt, kiki választhat tetszés szerint; mindamellert azoknak, kik a szőlészethez keveset értenek, s nincs hajlandóságuk avagy idejük azzal állandóan foglalkozni, azt ajánljuk, hogy kész gyökeres ojtványokkal telepítsenek.

A trágyázásról.

A multban a szőlők trágyázása kevesek által eszközöltetett. Sokan azt állították, hogy a trágyázott szőlőben jó bor nem terem.

Manapság azonban a viszonyok egészen mások; manapság az a jelszó, hogy trágyázás nélkül a szőlők fel nem tarthatók.

Legtöbb beteg szőlő oka a nem trágyázásban, a talaj soványságában keresendő.

A trágyázás éltetője a szőlőkulturának, s manapság annyira jutunk, hogy majdnem évenként fogunk trágyáztatni. Ugy leszünk mint az igazvonó állattal, hogy dolgoztatunk és etetünk.

Az új szőlőkulturában a trágyázást illetőleg egészen más felfogásnak kell helyet foglalni.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy az ojtvány szőlők szerfelet; több tápanyagot fogyasztanak mint a régi szőlők. Ezt könnyen átérthetjük, ha látjuk azt, hogy az ojtvány szőlők fejlődése és termés hozama mennyivel nagyobb mint a régi szőlőszeté volt.

A trágyázás a föld tápanyagának a szaporítása, helyesebben földjavító, mely sokféleképen eszközölhető.

Az ugynevezett szűzföldek, melyek eddig szőlővel beültetve nem voltak, egyelőre nem szorulnak javításra. De ezen nyilatkozat sem lehet általánosságban mérvadó, mert vannak talajok, melyek jók; ismét vannak talajok, melyek felette csekély a szőlőtáplálására alkalmas táprészekkel bírnak.

Olyan szőlők, melyek oly hegyoldalakon fekszenek, melyek hegyi bazalt vagy trahit kővel vannak borítva, vagy pláne, melyek vulkanikus kitérések ömlényeivel fedvék: *az amerikai alanyu ojtvány szőlőkre elég tápanyaggal rendelkeznek.*

Ezeknek talaja rendszeren barna, vagy barna vörös. Ezeknél a trágyázás plane ha a föld szüz: az ültetés után több évig nélkülözhető.

Oly talajok, melyek agyagosak, különösen sárga vagy plane fehéres színűek: ezek kevesebb táperővel rendelkeznek. Ezeket a szőlőtők elültetése után czélszerű azonnal trágyázni.

Most már az a kérdés: mivel javítsuk szőlőföldjeinket.

Ezen kérdés egyszerűnek látszik, de nagy fontosságú. Hogy erre érthetően megfeleljünk, szóljunk a trágyákról illetőleg a javító anyagokról.

A trágya többféle. A lótrágya, felette gyorsan korhad, s ezen korhadásában melegséget fejt ki; azért ezt a hidegebb agyagos talajokban lehet sikeresen alkalmazni.

A lótrágyát egészen frissen nem czélszerű a szőlőben elteríteni, hanem akkor ha már egy kissé elkorhadt.

A szarvasmarha trágyát, kötött barna, barnavörös, avagy fekete talajokra kell alkalmazni. S nem kell megvárni, hogy elkorhadjon.

A szarvasmarha trágyának az a jó tulajdonsága van, hogy lassan korhad el, s így tartós; mely tartosságánál fogva az erősen kötött talajt megkönnyíti.

Még a juh trágyáról lehetne szó, mely azonban kevés helyen szerezhető be s vihető a szőlőre

A juhtrágya gyorsan felbomlik, s rendkívül gyorsan hat. Ezen tulajdonságánál fogva, mivel felette sok légenyt tartalmaz: a szőlő anyatelepeknél lehet czélszerűen használni.

Ha egy anyatelepet, mely vesző termelésre van rendezve juh trágyával javítunk: az eredmény még azon évben feltűnően tapasztalható.

A sertétrágya csak akkor értékes, ha az hizlaldából került ki. A sertés trágya tartós, de ez inkább fehér vagy sárga agyagos talajra alkalmas.

Az emberi ürülék volna még hatékony földjavító anyag, de hát ezzel még nem igen akarnak megbarátkozni, pedig de sok millió értéket képviselhetne az országban összegyűjthető emberi ürülék!

Az ojtvány szőlőket, melyeknek talaja fekete vagy barna korhány föld, vagy amelyek vulkanikus kőzetek elmasából keletkeztek és képződtek 5 évenként elég trágyázni, úgy hogy ekkor, minden holdra legalább 40 szekér trágya hintendő el.

A sovány talaju szőlőt 2—3 évenként ugyananyi mennyiségű, sőt több trágyával kell ellátni, mit a fennebb említett fekete korhány földü talajt.

A trágyázás sokféleképen és különböző időben eszközölhető.

A trágyát ősszel fedés után lehet elhinteni. Lehet a tőke körül tányér alakú gödröt ásni, s abba helyezni az érett trágyát. De minden esetben helyes a trágyát kevés földdel betakarni, hogy az illanó részek

ne illanjanak el, melyek különösen a szőlő fájának a lombjának fejlődését hivatottak fejleszteni.

A műtrágya és az istálló trágya közötti különbséget mérlegelve a következőket állapíthatjuk meg.

Az istálló trágya magában is teljesen elégséges arra, hogy a szőlőtő teljes fejlődésben tartassék és dusan teremjen.

A műtrágyával ezt hasonlóképen ellehet érni. Csakhogy az istállótrágya különösen az erősen kötött talajon használandó; mert nemcsak táperőt nyújt a földnek, de egyszersmind az istállóban összegyülemlett szalma korhanyodván: a kötött talajt lazítja, mely a gazdára sok tekintetben kedvező.

A műtrágya mesterségesen összeállított táprészekből áll. Egy ügyes gazda kell hogy ösmerje szőlőtalajának összetételét, s így tudja azt, mely alkotrészek hiányoznak, s azokat adja meg talajának.

Tudni kell különösen azt, hogy a légeny részek a szőlőtő a hajtások fejlődésére s így a vessző hozam többletére hatnak. Azért tehát egészen más receptet kell a szőlő anyatelep, és mást a termő szőlőtalaj javítására fordítani.

Az utóbbi időben a műtrágya gyárosok a szőlőtalaj javítására maguk készítettek receptet, mely áll 3°/_o légeny 6°/_o foszforsav és 10°/_o káliból.

Megengedem, hogy ezen összetétel egy normális táptalaju földre alkalmas, de sovány agyagföldre ahol a vegetáció egyébként is gyenge, nem elégséges a 3°/_o légeny; ott több légenyt kell venni, például 4 egész 5°/_o tuli légenyt.

Ezen azonban könnyen lehet segíteni, a műtrágya megrendelésnél ezt ki kell jelteni

A műtrágya oly helyeken, ahol istálló trágyával nem rendelkezünk, vagy annak kiszállítása költséges: *megbecsülhetlen*.

Egy magyarhold földre 400—500 kilo teljesen elégséges.

A műtrágyát ősszel és tavasszal is lehet elhinteni.

Ősszel a tőke körül ásott gödrökbe, vagy fedés előtt a tőke sorain végig hintjük és befedjük.

Télen át elolvad és hatása a jövő évben látható lesz.

Tavasszon viszont a nyitás előtt lehet a sorokba elhinteni, vagy a tőke körül ásott gödröcskébe elhelyezni.

Szóval aki azt akarja, hogy szőlője üde levélzetet hozzon, dusan fejlődjék és kellő termést adjon: annak szőlőjét öntudatosan kell trágyázni.

Az őszi teendők a szőlőben.

Az őszi esők és az ezzeljáró szelek következménye az, hogy a puha földből a szél a karókat kidönti

Ha a szőlő már idős úgy kevés kárt tesz a kidöntött karó; de

ha a tőkék 2—3 évesek, akkor a ledöntött szőlőkarók nem egy ojtvány nyakát tördelik el.

A szőlőhajtása a karóhoz van kötve. Az eldült karóval eldül a tőke is; így a nyaka könnyen eltörik; azért tehát az eldült karókat felállítani, beverni és a veszőket újból a karókhoz kell kötni.

* * *

A tisztogatás szintén az őszi munkák közé tartozik. Szép időjárás mellett fedés előtt kell a tisztogatáshoz fogni.

A tisztogatás alkalmával először a tőke fejét vegyük vizsgálat alá. Ha a tőke rossz metszés következtében el van ágasodva-bogasodva, azt meg kell tisztítani.

Minden más mellékhajtásokat le kell tisztítani, csak annak kell rajta maradnia, amelyiket jövő évre termésre vágunk; s melyeket jövő tavaszon egy szemre vágunk, azaz amelyek két év múlva bekövetkező metszés alkalmával fognak termőgallyra metszetni. Szóval csak ami a jövő évi termést, és a reá következő évben termést hivatott hozni, hagyandó meg, a többi eltávolítandó.

A tőkét meg kell vizsgálni. Ha az két szemes gallyal nemesített, s az első szem már kihajtott: úgy *a felső rügyből elétörött fejezet kérlelhetlenül levágandó azért*, hogy az alsó kihajtott rügyből képződjék a fejezet. Mert tudni kell azt, hogy minél közelebb van a fejezet a földhöz, s minél rövidebb a tőke nyaka: annál erősebb dusabb és tartósabb tőke lesz belőle.

Ha a fejezettel készen vagyunk, nézzük meg mit csinál az ojtvány nemes része a földben? Nem-e hajtott gyökereket? Ha igen, azokat kérlelhetlenül egészen a tövén kell levágni, hogy többet újból ki ne hajtsan.

* * *

Döntés ideje szintén ősszel van. A mint a zöldojtvány beérett: a döntést azonnal meg kell kezdeni

A döntésnél vigyázni kell arra, hogy az eldöntött tőke legalább 50 cm. mély gödörbe legyen lebuktatva. Különben a tőke kapásnyelven kotyogós lesz. A kotyogós tőke soha sem erős növésű, kevesebb termést hoz és rövidebb ideig tart.

Vigyázni kell arra, hogy a vesző, mely a tőkét hivatott lesz előállítani: a gödörből fölfelé lehetőleg csekély meghajtással jöjjön, hogy így azután minden oldalról gyökeret hajtva a tőke beerősödjék.

Vigyázni kell arra, hogy éretlen vesző ne kerüljön a föld alá, mert azt mint életképtelent a föld megemészti.

Azt sem szabad szemelől téveszteni, hogy a tőkék rendes helyükre juszanak. A rendetlenül ültetett szőlőben nincs kellő légjárat. Holott a légjárat a növény kellő fejlődésére, valamint a szőlő fűrtök beérése elkerülhetlenül szükséges

* * *

A műtrágyázás. A fiatal szőlők műtrágyázása szintén őszi teendők közé sorozható, melyet szintén fedés előtt kell teljesíteni.

A tőkék nyakainál egy evő tányér nagyságu és négy-öt cmnyi

mély gödör ásandó, és 10-15 deka szőlő-mütrágya az ásott gödörbe elhintendő, és azután földdel betakarandó. Melynek megtörténte után befedendő.

Öregebb tőkét csak tavasszal lehet sikerrel trágyázni. A fiatalok, az 1—2 évesek gyökérzete: alig van nagyobb terjedelmen; s így a feloldott mütrágya épen a gyökerekhez szívárog le: s a hatás nem marad el.

Az öregebb tőkék gyökérzete az egész talajt befutja, s így ennek trágyázásánál az egész talaj trágyával hintendő be, mely fedés előtt a sorokba helyezendő el.

Szénkénegezés ideje is most van. Fedés előtt kell szénkénegezni; ha a föld nem sáros. A szénkénegezésnél felette nagy figyelemmel kell eljárni, mert a szénkéneget használ, de a szénkéneget túl adagolva kárt is tesz.

* * *

A vesszők megszedésének és a fedésnek az ideje szintén az ősz. A vesszőket, mihelyt a levelek lehullottak azonnal lehet szedni. Némelyek egyidejűleg a métszést is eszközlik.

Én az őszi metszésnek nem vagyok barátja. Sok esetben az őszi metszés kárral járhat. Mert ha a meghagyott egy-két csapocskán levő rügyek vagy a sár, vagy a fagy folytán megromlanak: kész a károsodás. Legczélszerűbb a vesszők a 3—4 rügyn felül levágni, azután befedni. Avagy megfordítva: a vesszőket a fedés után is lehet levágni.

A levágott vesszők 200—250 szálonként kévébe kötendők. A kötetést spárgával nem czélszerű eszközölni, mert az elkorhad, s a csomag szétesik, — dróttal sem, mert azon helyeken ahol a drót a vesszőket éri megfeketedik, legczélszerűbb azokat fűzfavesszővel összekötni. S elvermelni, vagy pinczékbe rakni s hetenként vízzel meglocsolni.

* * *

Az őszi egyéb munkák után következik a fordítás.

A fordítás czélszerűen kétféleképen eszközölhető. Gőzekével vagy kézi erővel.

Akik nem ösmerik a gőzekéveli fordítást, azoknak röviden ösmertetem.

A fordító gőzeke épen úgy mint a szántó-gép két mozdony által dolgozik. Egyik ide, másik oda huzza a vas sodronyra erősített nagy ekét, mely a földet egész 70—80 cméterig megfordítja.

Aki nem látta alig képes elhinni, hogy mily pontosan dobja a felső réteget alulra, és az alsó réteget mily pontosan viszi felülre.

A gőzeke egyenletes mélyen fordít, nem csal. A föld nagy hasákokban szakad fel, és így dobatik alulra is. S így a fordítás nagy hantokban végeztetik. Egyik részén rengeteg nagy darab hant, mellette közvetlen mély ür.

Némelyek azt állítják, hogy a tél fagya a hantokat szét fagyasztja, és az elmállott földdel az üregek betölthetők.

Ezt én is elhiszem, hogy ahova a tél hideg lége jut, ott fagy áll be, s fagy után a föld szétesik, elporhad. De a hová a tél fagyasztó hidege nem jut: az marad egy tagban.

S így ha tavasszal szét is lesznek omolva a levegővel érintkezett hantok, de az alulra került darabban marad.

Igaz, hogy az üregek a szétmállott hantokkal betölthetők.

De az a kérdés aztán, hogy ezzel rendén van-e minden?

Nincs, mert ha télen a hó a nagy üregeket betölti, a hó által védett földrész nem fagy szét, nem omlik szét, így nagy darabokban marad.

Ha most már tavaszon a felülről elporladt földdel az üregeket betöltjük és a kész ojtványokat berakjuk, azon helyen, hol az üregek betöltettek, a porladt földben *az ojtványok leszállnak*: ahol pedig a föld nagy darabokban van: az ojtvány fordítatlan földbe kerül; s így *az egyik fejezet fönt a másik lent lesz, mely a lehető legnagyobb kellemetlenség.*

Miniszteri rendelet.

Folytatás.

E) A jelen §-ban foglalt rendelkezések ellenére készített vagy kezelt pezsgő, szénsavas bor vagy habzó bor, ürmös, törkölybor és gyümölcsbor mesterséges bornak tekintendő, s ezzel teljesen ugyanazon elbánás alá esik.

5. §. A jelen rendelet 4. §-ának A), B), C) és D) pontjaiban említett italok csakis az ott megállapított elnevezések alatt raktározhatók és hozhatók forgalomba. (L. a törvény 3. §-át)

Erre vonatkozólag a következők rendeltetnek:

a) A törkölybort vagy gyümölcsbort tartalmazó minden hordónak kifelé álló fenekén, vízzel le nem mosható s a hordó színétől feltűnően elütő festékekkel, a hordóra festett (de semmiesetre sem krétával jegyzett vagy irt) és könnyen olvasható „törkölybor“, illetőleg „gyümölcsbor“ jegyzéssel kell ellátva lennie.

Ha az illető hordó ürtartalma tíz hektoliternél nem nagyobb, akkor az előirt jelzést alkotó betűknek legalább hat centiméter magasaknak és legalább egy centiméter vastagoknak, a tíz hektoliternél nagyobb hordókon pedig legalább tíz centiméter magasaknak és legalább két centiméter vastagoknak kell lenniök.

b) Ha a törkölybor vagy gyümölcsbor zárt (ledugaszolt) palaczkokban vagy más zárt edényekben tartatik vagy hozatik forgalomba, az illető palaczkok vagy más edények olyan czimlapokkal (vignettákkal) látandók el, a melyeken a „törkölybor“, illetőleg a „gyümölcsbor“ elnevezés világosan és könnyen szembeötlő módon van feltüntetve. Ezeknek a czimlapoknak legalább 80 □ centiméter nagyságuaknak kell lenniök, s a palaczkra (vagy más edényre) a szokásos módon, jó erősen akként ragasztandók fel, hogy arról csakis leáztatás útján legyenek eltávolíthatók.

c) Ha törkölybor vagy gyümölcsbor nyílt edényekben (palackokban korszokban, poharakban stb.) hozatik forgalomba (kiméretik), ez csak olyan edényekben (palackokban, korszokban poharakban stb.) engedtetik meg, a melyeknek oldalán a „Törkölybor“ illetőleg „Gyümölcsbor“ — jelzés bevésés, beégetés vagy belepréselés útján — könnyen szembeötlő módon felvan tüntetve.

A fenti a) b) és c) pontok alatt előirt „gyümölcsbor“ elnevezés helyett, azon gyümölcsnem szerint, amelyből az tényleg készült, „almabor“, „körtebor“, „ribizkebor“ stb. elnevezés is használható, de mindig csak az idézett pontokban körülirt módon alkalmazva.

d) A törvény 3. §-a értelmében az ürmösborok — jelen rendelet 3. §-ának B) pontjában ismertetett előállításuknak megfelelőleg — csakis „ürmös“, „édes ürmös“ vagy „rácz ürmös“ elnevezés alatt raktározhatók és hozhatók ugyan forgalomba, az azonban, hogy ez az elnevezés az illető edényeken (hordókon, palackokon stb.) miként alkalmaztassék, különös fejtételekhez kötve nics, minthogy e tekintetben — az elnevezéssel elkövethető — visszaélésektől nem kell tartani.

A jelen §. a) és d) pontjaiban említett italoknak, az ott megállapított elnevezésekkel, az előirt módon való megjelölése minden esetre feltétlenül kötelező, tehát még akkor is, ha ezek az italok nem eladásra, hanem házi fogyasztásra vannak szánva.

Hogy a törkölybor (csiger, lőre) készítése és forgalomba hozatala a jelen rendeletnek megfelelően történjék, kötelesek:

a) a községi elüljáróságok (rendezett tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács által e részben megbízott tisztviselő, Budapesten az illetékes kerületi előljáró) minden községben, amelyben szőlőmivelés van, a szüret folyama alatt, de legkésőbb annak befejeztétől számított öt nap alatt, pontosan összeírni, hogy minden egyes szőlőbirtokosnak mennyi szőlőtörkölye van. Ezen összeírás alapján pontos kimutatás készítendő két példányban, amelynek egyike a jelen rendelet 11. §-ában megnevezett illetékes elsőfoku hatósághoz terjesztendő be, másika pedig az összeíró elüljáróságnál (illetőleg közegnél) megőrzendő. A községi elüljáróság (közeg) köteles a szőlőtörköly felhasználását, valamint azt is ellenőrizni, hogy a szőlőbirtokos szőlőtörkölyét csak egyszer használhassa fel törkölybor készítéséhez. Kötelesek továbbá:

b) az összes közlekedési intézetek, ha valamelyik állomásra törkölybort szállítottak, a jelen rendelet 11. §-ában megnevezett elsőfoku illetékes hatóságnak azonnal bejelenteni, hogy törkölyborszállítmány érkezett, s kötelesek egyszersmind azt is kimutatni, hogy ki és hol adta fel a szállítmányt továbbá, hogy az hány hordóból áll, mennyi a tartalma s kinek címére érkezett.

6. §. A borseprű felhasználása csak két módon van megengedve és pedig:

a) vagy akként, hogy a közönségesebb és gyengébb (természetes) borok a jellegzetes borseprűjére öntetvén, ez által zamatosittassanak vagy áterjesztessenek.

b) vagy lepárlás útján előállítandó szeszes ital (seprúpálinka) készítésére.

A borseprüből a még benne lévő bort kipréselhető, ellenben borseprüből víz vagy bármi más anyag hozzáadásával borszerű italt készíteni és forgalomba hozni feltétlenül tiltva van.

A konyak-főzésnél a lepárolt borból visszamaradt ugynevezett bormoslékból borhoz hasonló italt előállítani, vagy általában az ilyen bormosléket borkezelésnél felhasználni feltétlenül tilos.

Következésképpen a borseprüből vagy a bormoslékből a jelen szakasz negyedik és ötödik bekezdéseikben foglalt tilalmak ellenére előállított borszerű italok: mesterséges borok.

Folyt. köv.

A Ripária-portális.

Leginkább az készített jelen cikkem megírására, hogy még most is közöttük a szaklapok sem elég helyesen írják le a *ripária-portális vesszőt*.

A legutóbb egyik szaklapban azt olvastam, hogy a ripária-portális különös ösmertető jele, hogy *a levelek nagyok, fényesek és erősen zöldek*.

Aki ezt írta az későn kelt fel; e tekintetben nagyon el van maradva, szóval a *ripária-portális*t nem ösmeri.

Aki a ripária-portális-t csak abban keresi, hogy nagy fényes levelű: az sohasem fogja azt megtalálni. Mert a *ripária-portális* éppen nem *zöld* és éppen nem *fényes* levelű.

Mielőtt a *ripária-portális* ösmertetésére áttérnénk, sokak azon kérdésére, hogy a *ripária-portális* honnét veszi eredetét kívánok megfelelni.

A virágfajok között vannak szimplák és duplák, azaz hogy könnyebben megértsük, beszéljünk a nép nyelvén, egyszerűek és teljesek. A ripáriák között is vannak szimplák és duplák; azaz egyszerűek és teljesek.

A többi ripáriák általában *szimplák*, a portálisok *teljesek*. Ezt bizonyítja a következő hasonlat.

A ripária-portális őshazájában a rendkívüli kedvező viszonyok szülötte.

A ripária mint minden más növény virágzik. Mint minden más virág ő is ki van téve a külbehatásnak.

Hogy miként történik miszerint egyenlő teljetlen porzójai, úgy megtermékenyülnek, miszerint egy nemesebb fajt állítanak elő: *a természet titka*.

Velem történt a következő eset.

Az 1882-ik évben szőlőm szélén vagy 30 bokor fekete mályvát ültettem; az első évben az összes mályvák szimplák teljetlenek voltak, a harmadik évben a többi között egy gyök egészen teljes mályvát hozott. Holott oda senki mást nem ültetett.

A köznép erre azt mondja elváltozott, aki ért hozzá az pedig azt

állítja, hogy a porzók úgy megtermékenyültek, miszerint a *virágok dusakká lettek*.

Legvalószínűbben valamelyik elhullott maghozta ezen teljes fekete mályvát, melynek én magvát nem találtam.

Hasonlóképen nincs magva a nemes viollának; ugyan úgy nincs magva a *ripária-portálisnak*. Legalább én még nem láttam.

Tehát a *ripária-portális* egy felette dúsan megtermékenyült *ripária szőlővirágja*, illetőleg bogyó magjából állott elő. S mivel ő neki virágja és bogyója s így magva *nincs: kiveszne, ha nem volna azon szerencsés körülmény, hogy ő dugvány útján szaporítható*.

De az állatvilágban is van ilyen megfejthetlen. Például a ló és szárártól eredt ivadék az *összér*: szaporításra képtelen.

A növényzetnek ilyen porosodás folytán eléállott ivadéka lehet a *ripária-portális* is

Hogy hát miért nevezetes és valóban megérdemli-e a nagy hirhedeget a *ripária-portális*, erre kívánok még megfelelni.

A *ripária-portális* egy dus virágporzás eredménye és ezen dúságát teljes mérvben örökölte.

Felette dus fejlődésű. Bámulatos az, hogy egy alkalmas talajba ültetett és jól kezelt *ripária-portális*, a második évben mily rendkívül nagy hajtásokat hoz.

Mulatságos hivatalos nyilatkozat az, hogy a *hónalj hajtások szokvány-vesszőnek nem tekinthetők*, — hiszen a *ripária-portális* hónalj hajtásai oly vastagak, hogy 8—10 m.méterrel is meghaladják. A főhajtás hosszúsága pedig ha nem tisztogattatik is meghaladja a 8—10 métert

Ezen dus növekedése mellett a hajtások sokkal előbb fásodnak; s így különösen a zöldajtások készítésénél megfizethetlen kincs.

Hányszor megtörténik, hogy a zöldajtók nagy sikert érnek el; a forradás nemcsak beáll, sőt a nemes rész 4—5 rügyig hajt, és *össze az alany még sem érik be*: kékes violaszínt ölt. S így vége a reménynek, — *kárba veszett a zöldajtás*.

És ez leginkább a *ripária* fajban keresendő hiba következménye.

A *ripária-portálison* eszközölt zöldajtvány bámulatos erős forradást ad. Dus, vastag és erős. Mit ha elültetünk: biztos sikert lehet várni.

A *ripária-portálison* eszközölt f s ajtvány hasonlóan nagy növekedést adván, eme dus fejlődésében a forradás felette jobban erősebben, áll be. A hajtások dúsabbak, melynek következménye az erős forradást

A *ripária-portálison* eszközölt nemesítés felette felülmúlja a közönséges *ripáriát*; a legdúsabb trágyázás mellett sem lehet elérni oly sikert, mint a *ripária-portálissal*. A termés hozama hasonlíthatlan.

A *ripária-portális* felette nagy vessző hozamot ad. S így ha sokba kerül is, felette kifizeti magát. A *ripária* küleme a következő.

Növekedése felette dus, az izületek szerfelett hosszúak; az úgynevezett bütyök a két oldalon egészen sima, majdnem az izülettel egyenlő; csak is a másik két oldalon dudorodik ki.

Tehát a bütyök egész körben nem dudorodik ki.

Legmegkülönböztetőbb jele a levélzet.

A levélzet matt, épen ellenkezője a fényesnek, s felette kevésbé a sárgába átmenő világoszöld.

A levél alakja, leszámítva a kis hegyét, — majdnem olyan széles mint hosszú, s így majdnem négyszög alakú.

Dusasságát mutatja a levélzet, mely abból áll, hogy minden egyes bordázat között a levélszövet, úgy mint az ernyő a dusasságtól kidomborodik.

Akinek ilyen ripáriája van: annak van igazi portalisa; akinek más külemű ripáriája van: annak nincs poortalisa.

A szőlészközönség nagyon okosan cselekszik; ha csak néhány száll riparia-portalist is szerez be, legalább a faj megismerése végett, és azért, hogy abból telepet készítve, jövő szőlészetét erre fektesse.

Ma holnap minden más riparia értéktelenné válik, s a jövő szőlészet alanya a riparia-portalis.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Az 1895-év tavaszán ültettem be kész ojtványokkal szőlőföldemet. Az első évben mintegy 25⁰/₀-től elmaradt, azokat múlt év tavasszal gyökeres ojtványokkal pótoltam, közepes sikerrel. Ez év tavaszán részint az előző ültetésekéből, részben a múlt évi foltozásból kimaradtak száma 15—20⁰/₀-tólira tehető.

Ez év tavaszán a hiányokat sima zöldojtványokkal foltoztam ki s mondhatom az eredmény felette silány, kérdem: miként lehetne a hiányokat befoltozni? *N-Várad* K. S.

Felelet. A már fellombosodott megerősödött szőlőben ojtványokkal foltozni nem vezet sikerre, különösen sima zöldojtványokkal foltozni kárba veszett kiadás.

A hiányok póltására legalkalmasabb a gyökeres alanyvesszőket elültetni. S ha dús hajtásokat hoz, azokat zölden vagy fásan ma asan beojtani; s a megeredt ojtványt állandó helyére lehuzni.

Van azonban eset, hogy hiányzó tőkékhez nem távoznak vad-alanyvesszők. Például a harmadik sorban, de azok hajtásai nem érnek el az üres helyre.

Ezen úgy segítünk, hogy a nevezett tőkén meghagyunk egy száll vesszőt. Tavasszal egész szállban meghagyva az a rügyeknél hajtásokat hoz. Ha a hajtások elötörtek akkor a legfelsőt meghagyjuk, a többit levágjuk. S ha a legfelső hajtás oly hosszúra fejlődött, hogy az üres helyre elér: akkor ott zölden beojtjuk; ha megeredt és jól beerett: ősszel az üres helyre eldöntjük.

Egyébként a gyökeres alanyvesszővel sikert a következőképen érünk.

Az üres helyeken szüret után azonnal gödröt ásunk; ha a gyökeres vessző levelei sárgulni kezdenek azokat kiszedjük, s a napokkal ez előtt ásott gödrökbe rakjuk; úgy, hogy sem a gyökereket, sem a hajtá-

sokat nem vágjuk le, hanem elültetjük, azonnal erősen megöntözzük, de nem nyomkodjuk meg; mert a víz a földet a gyökerekhez mossa. A földet a gödörbe huzunk úgy, hogy 3—4 ujniyi haja legyen, és ide vagy érett trágját vagy 10—15 deka szőőműtrágját hintünk és betakarjuk.

Az ültetés alkalmával a károkat beverjük, a hajtásokat a karókhoz kötjük, s az egészet jól befedjük

Ha az őszlegalább november hó közepéig elég melegen kitart, s időközben meleg napos idő van: a beültetett szőlőtő még az őszön beáll, megkezdí csendes életműködését, legtöbb esetben a tavasz kész beállott tőt talál.

Ha a tő életre kelt, az a jele, hogy levelei nem dudorodnak nem száradnak össze, hanem bár sárgulva de élnek; s csak a dér megcsípése után, miután a levél szárait a dér megcsipte: hullnak le.

Ellenkezőleg ha a tő az elültetést nagyon megsínylette: akkor a levelek most a 3—4-ik napon összezugorodnak összeszáradnak.

HIRDETÉSEK.

Őszibarackfa kecskeméti homoktalaju faiskolámból keserű mandulára oltott nagy készlet **két éves** erős fa eladó. Ezek az első évben már teremnek! — **Amsden**, juniusi. **Wezerle**, augusztusi. **Wenuszmlő**, szeptemberi. Ez a 3 legkeresettebb kiviteli cikk! Ezenkívül 11 jeles fajtából van, de kisebb készlet. A fák darabja 35 kr. Minden 10 drbra 1 drb. ingyen!

Eladó a híres, bőtermő és edzett **kecskeméti piros kajszinból** 3000 drb à 20 kr. Minden 10 darab fára 1 ingyen!

Eladó csemege és borszölővesszők.

Rendelési cím: **Petrovits J.** kir. szől. és bor. felügyelő **Fehértemplom.**

Tessék árjegyzéket kérni! abban a fajták le vannak írva!

**A ZALATHNAI KÉNKOVÁRD IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

BRASSÓI KÉNSAV- ÉS MŰTRÁGYAGYÁRA

ajánlja

a szőlő által igényelt tápanyagokat
magában foglaló

szőlőműtrágyáját

3% légeny, 6% vízben oldható foszforsav és 10%
tisza káli szavatolt beltartalommal a t. cz. szőlőbirtoko-
sok figyelmébe.

Felvilágosításokkal és árajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA:

B U D A P E S T, IV., Bécsi-uteza 5. szám.

Képviselet:

KOVÁCS HERMANNÁL MISKOLCZON.

Eladó szőlővesszők.

Gyökeres ojtványok.

Chasseles piros ezre	150	frt
„ fehér „	150	„
Kövidinka	140	„
Mézes fehér	140	„
Rozsdás muskolat „	150	„

Ezek vannak ripária és jaquez alanyon nemesítve. A jaquez alanyon nemesítettek meszes talajba ajánlatnak.

Zöldajtványok.

Mézes fehér, rozsdás muskolat és chaiseles fajok ezre 80—100 frt

Ripária portális.

Fajtiszta, jótállás mellett ojtás alá való sima ezre	25	frt.
Ültetésre való	„	20	frt.
Oskolába való	„	10	frt.

Ripária szelekta sima.

Első osztály ojtás alá való ezre	12	frt.
Másod „ „ „	6	frt.
Oskolázásra való	4	frt.

Othelló sima.

Első osztály ezre	20	frt.
Másod „ „	10	frt.

Szolonis sima.

Első osztály ezre	15	frt.
Másod „ „	8	frt.

Európai fajok.

Sima vesszők. A legkiválóbb csemege fajok száza nevezve 2—3 frt.
Vegyesen „ 1 50—2 frt.

Borszőlők. Valódi nemes kadarka, mézes fehér opportó burgundi, stb. ezre 5 frt.

Megrendelésnél az összeg 25%-tólila előlegként küldendő.

Megrendeléseknél a nevet, a lakást, az utolsó vasuti állomást hol e szállitmány leadandó, tisztan olvashatóan kérem kiírni.

Megrendelések alulírotthoz czimezendők.

A telepítés, ültetés és egyéb a szőlészet körébe vágó kérdésekre a válasz megadatik; s a vesszők küldése alkalmával avagy előbb is megküldetik.

Csomor Kálmán,

szőlő nagybirtokos.

Gyöngyös, 1897. november hó.